

PIK ZALOZEHA 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

видається три рази на тиждень: вівторок, четвер і субота,

власно
"УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"

83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі статті, фотографії і чортити ілюстрації надіслані на адресу "СВОБОДА".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу -- "СВОБОДА" -- Official organ of Ukrainian National Association.

PIK XXIV. ДЖЕРЗІ СІТІ, N. J., Tuesday, August 8, 1916. Ч. 95. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. Дж., вівторок 8-го серпня 1916. No. 95.

ГІНДЕНБУРГ ГОТОВИТЬСЯ ПРОТИ МОСКАЛІВ.

Російські війська утікають на цілیم фронті з Карпат.

Коло Залозець над горішнім Серетом розвивається велика битва.

НАСТУП МОСКАЛІВ НА ВОЛИНИ І НАПРЯМІ КОВЛЯ ЗОВСІМ ЗДЕРЖАНИЙ.

ГІНДЕНБУРГ ГОТОВИТЬСЯ ПРОТИ МОСКАЛІВ.

ЛОНДОН, 5. серпня. — Всі вісти, які надходять зі східного терену війни, дозволяють здогадувати ся, що Гінденбург, новоіменованний головний командант німецьких й австрійсько-угорських військ на сході, готовий ся до великого наступу.

З Кошенгаген доносить, що з Берліна й інших міст середньої Німеччини виходять без перестанку шарами до нові транспортні військ в напрямі на схід. Телеграми з Петербургу приносять нові вісти, що німецька артилерія стала сильно скріплена не лише на Волині, але також на півночі і на південній сході.

Генерал Макензен, котрий в минулому році очинив був Галичину і полудневу Польщу з Москалі, а відтак протягом кількох неділь заняв цілу Сербію, має пробігти до головної квартири Гінденбурга, щоби бути помічником у викрадачню підготовці нового великого воєнного плану.

Англіські воєнні звістї старанно ся відгадують, в котрім місяці застане Гінденбург перший удар. Йі очікує в роздвоєнні. Одні догадують ся, що Гінденбург розпочне наступ на півночі, щоби вилити на задні армії Брусілова, яка наступає в напрямі Ковля і Львова, і через загрозене сїй армії з боку мусити йї до відвороту на Волині і у східній Галичині. Інші знова є той думки, що Гінденбург кине головну силу на боєву лінію на полудне від Пришти, щоби прогнати Москалів за Дубно, Луць і Ровно.

СОЮЗНІ ВІЙСКА НА ЦІЛІМ ФРОНТІ ВІДНОСЯТЬ УСПІХИ.

БЕРЛІН (бюлет. тез. через Фейт), 5. серпня. — На східній терені війни Москалі роблять великі зусилля, щоби в котрісьбудь місці переломити боєву лінію союзних військ. Однак Москалі не те, що не досягнули жадного успіху, але протинно, в різних місцях були пригновлені успішні навали. З причини великих втрат з замітне при останніх нападках Москалів значно ослаблені. Конець перед двома місяцями розпочато наступу не довго дасть на себе шдати.

На півночі ударено знова перехід військ Куропаткіна через ріку Дніпру. Війська Літвінєва поспішливо занесли наступ Москалів над Стоходом. На полудневій схід від Бродів союзні війська прогнали Москалів, які перейшли горішній Серет.

В Карпатах союзні війська розпочали на ширинім фронті наступ і гонять Москалів в північний напрямі.

Урядовий звіт головного німецького штабу доносить:

"Коли Діетен Москалі пробували знова переправити ся на західній березі Дніпру, однієї під східним огнем наших гармат були пригновлені успішні навали."

"Війська Літвінєва на Волині здобули село Рудка-Мирська й околичні горби, беручи в полон 561 Москалі."

"Над Серетом союзні війська відбили ряд російських нападів на північний захід від Залозець. Відбили російського війська, які перейшли Серет коло Ратича, були пригновлені успішні навали за ріку. Лише між Чистополод і Межігрив російські війська нахватали ся на полудневій березі ріки."

"Союзні війська під командою арх. Карла Франца Російські прогнали Москалів з Карпат. Доси подвійно 325 Москалів і зловили 2 гармати та кільканистий машинних криків."

НАСТУП МОСКАЛІВ В НАПРЯМІ КОВЛЯ ЗОВСІМ ЗДЕРЖАНИЙ.

БЕРЛІН, 6. серпня. — Над рікою Стоходом німецькі війська віднесли нові успіхи, прогнали Москалів зі західного берега Стохода.

На полудневій схід від Бродів розвивається ся велика битва над горішнім Серетом.

В Карпатах австрійсько-угорські війська продовжують даліше свій наступ на ширинім боєвій фронті.

Урядовий звіт звучить:

"На полудне від Зарпа, над рікою Стоходом, наші війська прогнали Москалів зі східного берега, який займає на західнім березі ріки. Під час сїй боротьби полонено 4 російських офіцерів і 300 солдатів та здобуто 5 машинних криків."

"На Букочиній наші війська віднесли успіхи в горах Капуль, здобуваючи важкі становища."

"На цілій боєвій фронті в Галичині, починаши від Букочинської границі на полудневій захід від Кут аж до Татарова над Прутом, наші війська даліше переродять з добрим успіхом наступ проти Москалів."

МОСКАЛІ ДОНОСЯТЬ ПРО СВОЇ УСПІХИ НАД ГОРІШНИМ СЕРЕТОМ.

ПЕТРОГРАД, 6. серпня. — Російський генеральний штаб подає отсі звісти:

"На полудне від Бродів, по обох сторонах горішнього Серета, тризавчав вчера через цілий день завязла боротьба о зобудування сїя і горішнього берега ріки. Периприятелі ствари дуже сильний оупр і периприятелі ший ряд протипанав. В селаш притисли до розлучення друкарської боротьби. Треба була здобувати від неприятеля одну хату за другою."

"Наші наступні новини повели ся. Наші війська відбили напад неприятеля і домили його оупр. По лівій борітві наші війська заняли села Залозець, Ратиче, Чистополод, Межігрив, Гідауя і Залозця та Горби, які тягнуть ся злових тих сіл."

"Одні із наших хоробрих козацьких полків зробив напад на становища неприятеля, беручи в полон 300 офіцерів і 1.300 жовірів."

"На боєвій лінії в Карпатах, в околиці Дорі, Яремча і Яблонці (над Прутом, на полудне від Дієтяти), неприятелі розпочали сильну офензиву, яку однак нашим військом удало ся здержати."

"Вночі оголошено російський генеральний штаб отсі дальші звісти:

"Над рікою Серетом неприятелі почав сильно острілювати здобути нашим військами територію."

"Після останніх звістї, які наспіли з поля битви, число Австрійців і Німців, полонених в битвах в днях 4 і 5. серпня, валюєчись 140 офіцерів і поверх 5.500 жовірів. Між полоненими офіцерами находить ся один полковник. Наші війська здобули також значне число машинних криків і метавогів."

МОСКАЛІ УТІКАЮТЬ З КАРПАТ.

ПЕТРОГРАД, 5. серпня. — Рапорт російського генерального штабу звучить:

"Над Серетом (на полудневій схід від Бродів) відбувається ся завязла битва. Дотепершній перебіг битви розвивається ся в корисний для нас спосіб. Наші війська перейшли в околиці Пеняків і Чистополод ріку Серет, здобуваючи два села, горбок і ліс. Около 1.200 Австрійців взято в полон."

"В Карпатах на полудневій захід від Кутів, недалеко Букочинської границі, наші патрулі були пригновлені успішні в північно-східній напрямі перед перагоном неприятеля, який перерив наступ в силі найменшею одної дивізії."

НАСТУП АВСТРІЙСЬКИХ ВІЙСЬК В КАРПАТАХ.

ВІДЕНЬ, 6. серпня. — З головної австрійсько-угорської квартири надійшли отсі вісти:

"Наші війська в Карпатах на Букочині і в Галичині наступують злових цілого фронту даліше наперед."

ДО НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ.

Адміністрація часопису "Свобода" отсім покладає велику надію на передплатників. Що задля незвичайної півнашки ціна газетного паперу і інших друкарських матеріалів вона є пригновлена півнашків з пишнішим днем передплату сї часописи.

Від дня 8. серпня 6. р. передплата буде валюєчись:

В Злучених Державах на рік	\$2.50
" " " " на 6 місяців	1.20
" " " " на 4 місяці	1.00
В Джерзі Сіті й за границею на рік	3.25
" " " " на 3/4 р.	1.75
" " " " на 1/2 кварт.	1.00

Що таке півнашене має своє оправдані, нехай послужать за доказ отсі факти:

Невідради відносини в паперовій промислї спричинили в останніх часах незначний зрост цін на всякого рода папер. Найбільше підскакала ціна на газетнім папері, бо майже подвійно. І мимо всяких заходів державних властї, аби заборонити сїй так шкідливий для публіцистичного світа грабіж фабрикантів паперу, оказало ся, що дорожній паперу наступила з причини природних, а не задля визиску фабрикантів, як сього догадували ся. Головною причиною сїй дорожні має бути брак певних ростищих субстанцій, яких увключає ся до виробу паперу сїй матеріяя спрваджувано до часу війни в великій складовості з європейських країн і в Канаді. А тепер з причини застою в продукції сего матерія в Європі і недостаточності морської комунікації, тутешні засоби не можуть відновити великому запотребі.

При сїй адміністрації "Свободи" сподівает ся, що Вл. Передплатники уможгоєть по підвишку за оправдані і зволеть і в будуче підирати се виданню матеріяльню і моральну, передплатуючи "Свободу" і заохочуючи своїх знайомих і приятелів до громадної передплати сї найстаршої української часописи в Америці.

Адміністрація "Свободи".

російські війська перевели були не один напад на сю боєву лінію Австрійців, але без успіху. Допера останній наступ російських військ повів ся і сильні становища Австрійців опинили ся в їх руках"

(Згадаєні 24. полк австрійської піхоти зложений зі самих Українців. Доповняєний округ 24. пошуку — се повіт Коломия і Косів).

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ: ЗАВЯТІ БОЇ ПІД ВЕРДЕНОМ В ОКОЛИЦІ ФЛЕРІ І ТІОМОН.

БЕРЛІН, 5. серпня. — На північний схід від Вердена завязті бої тривають даліше. Найважливіші боротьби відбувають ся в околиці Флері і Тіомон. Французи роблять знова великі зусилля, щоби віднакстати становища, які хитаво вбули були здобути, а влітку мусили опорожнити. На відставі полонених стверджують, що втривали кинули на волю битви чотирі нові дивізії піхоти. Іх лавина була безупинна. Протягом ввечерушого дня стратили вони около 500 солдатів в полонених.

Звіт головного німецького штабу звучить:

"На східній березі ріки. Меза наші війська перевели успішній наступу і віднакстали нїзвод становища, які Французи з великою жертвою в влітку хитаво мали в своїх руках. Число полонених побільшилось до дальших 400-Французів."

"Полонені Французів вояків завязались до 4-рих днів, які переривали разі разі участь в битві під Верденом."

ПРОТІМОН ТРОХ ДНІВ ЗАТОПЛЕНО 34 ТОРГОВЕЛЬНІ КОРАБЛІ.

БЕРЛІН, 6. серпня. — Німецькі і австрійські підводні лодки розшукані в останніх днях незвичайно чинну діяльність.

На відставі звітів німецької і австрійської адміралїті відомі лодки затоплені протягом трох днів 34 торговельних і рибальських кораблі — разом на 26.000 тонні містоті.

Головним тереном, на яким оперували підводні лодки, було Пантїон і Середнє море. Найбільше корабельне стратили Англія; бо аж 18-рих рибальських кораблів пригнало на Італію й Францію з Японією і 7-м новонакщаді держави.

Головним тереном, на яким оперували підводні лодки, було Пантїон і Середнє море. Найбільше корабельне стратили Англія; бо аж 18-рих рибальських кораблів пригнало на Італію й Францію з Японією і 7-м новонакщаді держави.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893. JOSEPH STETKEWICZ, editor 83 Grand Street, Jersey City, N. J. ANDREW SAWKA, manager 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: PEREPLATA: In United States: За границю: \$2.50 per year на рік \$2.50 \$1.25 per 6 months на 6 місяців \$1.25 \$1.00 per 3 months на 3 місяці \$1.00 In Jersey City and foreign countries: в місті Jersey City і за кордоном: \$3.25 per year на рік \$3.25 \$1.75 per 6 months на 6 місяців \$1.75 \$1.00 per 3 months на 3 місяці \$1.00 Single copy 3 cents. Поодинокі листи 3 центи.

Adress: СВОБОДА 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі листи-ордера і чеків треба направляти на адресу "Свобода", 83 Гранд-стріт, Нью-Джерсі, Нью-Йорк. При висланні замовлення, наклеювати доплатні листи-ордера або чек.

За всі опитування розміщувати в "Свободі" редакція не відповідає. — Редакція не дає грошей.

Відрадні вісти зі старого краю.

З причини строгої цензури в Англії і Франції ми не маємо спроможні удержувати зі старим краєм близьких зв'язків. Все чотири місяці ми від хвилини, коли до Зауценних Держав прийшли останній ряд старокраєвських часописів. Бюкву українською часописів, навіть кожний лист, в який містився якянебудь гадка про наші політичні справи в старім краю, англійській та французькій цензура задержувала і не допускала до Злучених Держав.

В останнім числі нашої часописи подали ми вістку про стан справи українського університету у Львові. Ся вістка прийшла до нас доперва через Швайцарію і Росію.

Хоч телеграма, подана в російській часописі, є коротка щодо змісту, що все вона подає досить явний образ про теперішній стан справи українського університету.

Вже кілька місяців тому назад наїхала була приватною дорогою вістка, що австрійське правительтво згодило ся вповні на оснороване українського університету у Львові та що українські посли ставили успішні домагання, щоб сеї справи не проволікати і не відкладати на час після війни. В сеї справі мали відбутися ся дальші переговори між українськими послами і міністером просвіти.

Ік се подає телеграма "Кієвської Мислі" на відставі "Діла", делегация українських студентів одержала від міністра просвіти заповнене, що в справі оснорованя українського університету пороблено вже всі кроки і що в коротнім часі у Львові будє утворений український університет.

Ік стоїть справа утвореня українського університету саме під ю пору, чи поновний наступ російських війск на Галичину сю справу прискорить, чи припинить, — годі відгадати. Всеж така можемо надіятися ся, що та справа находити ся на добрій дорозі і зближається ся скорім кроком до остаточного сповнення одного із головних посылтаній австрійських українців.

В ПЕРЕДАДНІ НОВИХ ПОДІЙ НА СХОДІ.

Останні телеграми принесли дві важні події в воєнному процесі на сході: вістку про іменоване Гіндебурга головним командантом всіх німецько-австрійських війск на сході і другу вістку про іменоване Карла Франца Йосифа, наслідника австрійсько-угорського престоло, головним командантом австрійсько-угорських війск в Галичині і на Буковині.

Отсі іменованя під терешню хвилю мають далекозасягає воєнне і політичне значення. Не лише в німецьких війскових кругах, але також у війскових кругах противників Німеччини горорить ся, що на східнім терені війни треба надіятися ся вже в коротким часі нових великих подій.

Як ся викаже боротьба в останніх трох тижнях, двомісячний великий наступ російських війск страшиє зовсім на спіль. Щапа північна бома лише не уявляла найменшій зміни. Німецькі війська під командою Гіндебурга і барварського князя Леопольда ударемилити всі ауєния Москалів, щоб перемилити босну лівою.

Тажко і на полудневій боєвій лінії успіхи російських війск не відповідають величезним стратам, які потерпіла армія Брусілова.

Російська армія на Волині не була велик задержати навіть у своїх руках земель, які була здобула в перших двох тижнях війни. Міста, як Синьохин, Локачі і Горюхи, переходять ся знова в посідання союзних війск, а російські війська зближають ся заведла на 20 миль до міста Ковля.

В Галичині на північній боєвій лінії зайшли лише незначні зміни. На північній кріль союзні війська опорожнилі Вроди, а на полудневій кріль Бучач, підчас коли щіа середля часть боєвої ліній, аждок горпінного Серету і серпудлів Стрпни, позетала на тисясмилі місци.

Найбільший успіх віднесла російська армія на полудні, на ліній від Дністра до Карпат. Полуднева російська

Тут належить піднести велику працю і труди українських послів і членів Загальної Української Ради, які серед наукоцих дуже тяжких відносин політичних не спускали з ока сеї так важної для нашого народа справи і довели її до успішного положення.

Друга справа, яка може мати далекозасягає значеня для нашого народа, се новий меморіал Загальної Української Ради, внесений до президента ради міністрів і до міністра для заграничних справ. І се вістка надійшла до нас майже з двоємісячним опізненням.

Та хоч точний зміст меморіалу не є з'ясований, то всеж можна догадувати ся, що Загальна Українська Рада поставила в нїм свої домагання до правительтва в справі утвореня автономної української провінції, яка обіймала би українську часть Галичини, Буковини та заняті українські землі від Росії.

Тажко треба догадувати ся, що внесенє меморіалу зїстало прискоренє з причини наступу російських війск. З огляду на те, що щіа великої правдоподібности у східній Галичині, на Буковині і на Волині розлінується ся небавом великі змаганя воєнні, внесенє меморіалу під сю пору може мати великий вплив на політичне значеня української справи в Австрії.

І коли візьмемо під розгаду хочби лише обі повисше наведені справи, коли хоч в думці перенесемо ся в се трудне положенє, серед якого проходить ся приватноі заступання нашого народа в Австрії, коли розважимо ті всі трудности і перешкоди, які мусили вони поборувати, щоб цїнабує зробити для української справи — ми, американські Українці, замість їи помощи, кидали їи під ноги колосид, безоглядно їи критикували і осміювали їи працю.

Але коли запитасмо, що ми, американські Українці, зробили для української справи за ціл два роки — то на се буде відповідь дуже коротка: нічого!

армії під командою Лейбковича знала майже цілу Буковину і Покутю. Однак беручи на увагу загальне воєнне положенє, зі сторони сеї армії не може грізати жадна поважніша небезпека війскам німецьких союзників. А навіть, протинво, Союзні війська, держачи у своїх руках всі переходи в Карпатах, можуть кожної хвили відітати отсій армії відворотот. Тим оправдуєт тажко, чому армія Лейбковича не спїнисть ся з дальшим настутом.

Іменоване Гіндебурга головним командантом всіх німецько-австрійських війск на сході не настуило без причини. Гіндебург став ший, народним геросом у Німеччині. Німецькі воєнні кореспонденти заповідають, що його іменованє стоїть в тісній зв'язі з подіями, яких небавом на сході треба нагадати ся. По одержаню великої офензивної англійських і французьких війск у Франції, значна часть німецьких війск, які становили резерву для західної армії, можуть тепер бути ужиті проти Росії. Все отенні російські телеграми доносять, що на Волині і до Галичини прибули нові німецькі війська. Телеграми російських кореспондентів щораз рідше гадують про недалеко здобутє Ковля і Львова, а бррак нових успіхів російської армії зановають на повенці і дощі.

Знова іменованє австрійського наслідника престоло командантом австрійсько-угорських війск в Галичині має значенє більше політичне. Його іменованє є тажко доказом, що на сім терені війни відбудуть ся воєнні операції великої ваги. Подібно як наслідник німецького престоло стоїть на чолі армії від Верденом, якого здобує уявляють за цілковиту програму Франції і Англії, тажкомо можна догадувати ся, що на полдні в Галичині розгріється ся небавом велика битва, яка має рішати вислід війни на сході.

Вже від довгого часу воєнні звінці агідно заявляють, що рішечі щіль європейської війни заведе на східній, а не на західній терені війни.

ВІСТІ З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Меморіал Українці до австрійського правительтва.

Польські американські часописи подають за старокраєвими часописами отсю вістку: „Львівське „Діло“ з дня 14. б. м. (червня) помістило комунікат отсього змісту: „В вісторку б. б. м. відбуло ся засіданє прачинової комісії Загальної Української Ради у Відні в цілі уложеня меморіалу на відставі ухвали Ради з дня 19. м. м. На засіданю були присутні: голова др. Костє Левинський, др. Л. Цегельський, В. Темницький, І. Селмака, А. Лукашевич, др. Ст. Томашівський, др. Ст. Рудницький, М. Меленевський і А. Жук. Предметом нарад був меморіал, уложеній д-ром Ст. Томашівським. Меморіал подає точний образ відносин, серед яких опинили ся східна Галичина і заняті українські землі, як тажко представляє політичне значеня тих відносин. Меморіал опираєть ся на історичних та сучасних воєнних подіях і подає відтак заключеня щодо становища будучности українського народа в австрійській державі. Дискусія переведена над тим меморіалом довела до згідности поглядів. Меморіал має бути вручений міністрини для заграничних справ і президентини ради міністрів“.

В Бродях остало всего 2.000 мешканців. Воєнний кореспондент нійорської часописи „Діло“ подає отсю телеграфічну вістку: Петроград, 5. серпня. — В місті Бродях лишило ся всего 2.000 галицьких мешканців; 11.000 мешканців, разом з бурмістром і членами ради міста, утікали до Львова. Місто ще-досе нехоча дити ся під гарматним огнем усталою части Австрійців. В усіх місцях, де захарматили кулі треба ітудти на дахи дощов. Ціна хлеба підскочила на 20 центів за фунт, а ціна масла на одного долара. Коли російські гузари вїзшли до міста, одна льокомотива вїхала їз залізничної стації враз з чотирма возами, на яких находили ся мотири криєси. З них привитано російських жовірів тридцять штук. Однак небавом прийшли Москаля на поміч моторові гармати і розпочали огонь на полд. щіляючи в льокомотиву, Австрійці з боязню, щоб не вїбухнув машинний котел, відїхали з поспіхом, переслідувані моторовими гарматами. Радивили — се чужа румовин. Лише одна церква не потерпіла ушкождєня. Батно, яке тигить ся через нїї мля від ріки Слонівки до села, є вкритє

УЧАСТЬ ІНТЕЛІГЕНТІВ У ВІЙНІ.

В теперішній європейській війні бере чинну участь багато людей з інтелігенції, особливо в західних і центральних краях Європи, де майже вже могодіть науковці заведени, по відбутю призової війскової служби, вертас домів з офіцїрською рангою. Система та розвинула ся найбільше в Німеччині, де майже кожний публічний урядник має степенє офіцїрський.

В Німеччині з загального числа (52.708) студентів університету покликаню до війскової служби 29.893. З загального числа (10.490) студентів технічних заведєнь покликаню під оруже 6.476. В Австро-Угорщині з загального числа (19.335) студентів університету покликаню 8.601. У Франції їз 46.713 студентів покликаню 25.905.

Так представляєть ся число покликаних до війни студентів вивших шкіль. Мобілізація не пощадила і професорів найвищих наукових факультетів. В Ніпранщині борють ся у бових рздах 1.585 професорів, в Австро-Угорщині 250, а в Франції 255.

В Росії жадля браку більшого числа професорів цифри сі не є тжак великі. З загального числа судів служить одна третя часть.

До кінця щітяга б. р. число погнбших німецьких правників вносило 1.472, а французських 2.133. В порівнянню зі стратами німецько-французької війни 1870—71 р. де по обох сторонах число погнбших правників (адвокатських кандидатів) вносило лише 90.

ямими від гранатів. Тут і там видно в багать великі австрійські гранати, які удаючи застрягли в болаті, не експлодували. Видлягають вони як споді помозаних стовпів. Гостинче місцями зовсім знищений від гранатів.

Очевидці оповідають про страшенне знищенє в околиці села Клекотова, де Москалі зривали зі землю окопи Австрійців до двогодинних бомбардовань. Окопи були засіяні убитими, помозаними каробинами, куснями гранатів і бетону та трісками осовових дерев.

Луца за часів австрійського правління.

„Руськія Ведомості“ подають історічний опис Луца за часів австрійського правління. — Коли 10. вереня 1915 р. австрійські армії здобули Луцу, настала там частинний неперодок. Другого дня по здобутю почали переводити конскрипцію (спис населєнє). Обчисленю, що вє мешканців є понад 21.000. Звраз зорганізовано міську раду з тамтешних людей, на чолі котрої стоив австрійський бурмістр міста Луца. Заведено поліцію, котра доглядала порядку в місті. На розказ вищих властей поліція поштерала антики, кушечкі скелєні їи лїсти. Пекарі і всі прочі ремісники почали свою роботу.

Магістрат оголосив, що руководити ся безоглядною карністю. Установлено сталу ціну на всі продукти, а котрий з купувє того не піддержував ся, був караний гривиною 500 рублів. Власти звернули тажко пильний увагу на чистоту. Місто поділено на 8 дільниць, а в кожній зоєркра завелено санітарні інститути. Австрійські власти застали в Луцку пиямистий тиф, який щіо дня забрав кольомільні жертви. З ним себїд, зведено горчакую боротьбу, в котрій згинуло 8 австрійських лікарів. В коротким часі тиф удушено.

Власти завели добродійну комісію, котра несла поміч бідним. Сим удержано щіа жити 2.686 осіб, котрі не мали своїх засобів до життя. Гроші на удержанє давав магістрат. Власти приділили війско, щоб разом з населєнем обробило поля під засів.

Власти дали дозвіл на торговельні зносини з львівськими, краківськими і відєнськими купцями. Можна було спроваждувати всі потрібні товари, розумієть ся — за оплатю означеної такси. З часом Луца став головнішим осередком торговлі. Луцькі купці мали зносини з Берліном, а брабєнські купці приїжджали до Луца.

Тожсам стан заведено в Грубешові, у Володимирі волинських і Замосто. А всюди можна було зауважити оригінальну чистоту, адміністративний порядок і безоглядну карність.

стари в теперішній війні є прямо фатальні.

Із сеї статистики видно, що теперішня війна забрала багато жертв з інтелігентних кругів. Представю собі, що всю просвіту май народом шпирить осьї власне інтелігенти, що виїшли з шкільних заведєнь, а яких повриє воєнний могоді, тоді вже арозуміємо, що значить слово „війна“ і які фатальні катастрофи випрадує вона людству.

РОСІЙСЬКОМУ ЦАРЕВІ НА ПАМ'ЯТКУ.

Сидить цар у Петрограді тай гадє: Як згубити Українцє? — Та не знає. Довго думав і Адууаєш, що ділати: Приказав війско російське все зібрати. Зібрав війско і зараз війну значнас і наїперше в Галичину послав. Як зайшли воєи у наш край, в Галичину. Мордували воєи: і міну і дитину. Не жили вони, їи герол воявати. А виле думав, наші себї підкувати. І найбільше натерпілись наші люди. Бо за ними їли шукали воєи і воеди. Де була церква і школи і читальні. Пророки собі спалили, ножи стайкі. Щіа зміну в Галичині гадують. „І за той час вивали. Аж їи правила вєсна їи воеє пригласє Славний Німець все сімце покрисла. І їи прийшло дозвіти Німці у Карпати. Гарматни звалили дич у прогнати. І їи гармати стали гнати привартали. Стала наші Москальськи утїкати.

Ой, сидить цар на престолі їи щось їи оиниє ся І бачить, вє, на престолі їи воєи завітє ся. Бо вє дєлєтє вєго люде бідувати. І неволі і наїдїанє люде бідувати. Приядє, царє, щіо той час і та година: В своїй крові бродити-їши по волю. Станєш їи разом їи фудєно ся питати. Чи їи воєи Укрєди їи їи дїлати. Як не схоєши наші відати, неперекати. Аж будуть се чїмї люде дїувати... Ю. Бурдан.

З біжучої хвилі.

Шкаговецький „Диснік Звінкозиви“ пише:

Львів по перших хвилях денерования, викликаного російською офензивою, так вже недалеко від Львова, загально успішює ся. Несхожий огоргас природно лише Жидів і Українців. Власти старають ся ріжними способами успокоити мешканців, а роблять се на сей австрійській лад. В „Курєрі львівським“ читаємо тажку комунікат, видарукований грубими черенками на першій сторони числа з дня 16. б. м.:

„Положенє дальше поправляєт ся. Ії і відновленя міста уявляєт ся обовязком остеретти публіку, аби не зривала тріохмишнім війстам. Положенє нині знова значно поліпшило ся. Є оправданя надія, що воєне положенє небавом зовсім змінить ся на нашу користь“.

Здаєть ся, що для команди опущєні міста мешканцями є корисне. Для успокоєня населєня прихайд до Львова намісник і удаєє авдєнщій, а нині бере участь в рішчій особовженє Львова. Дійсно комісія, а навіть трагікомічна то рішчєня в передодні поновного занятя Львова.

Редактор шкаговецької газети, який є заторним прикличником царського кнута, не видержав, щоб до вісти, поданої в старокраєвній польській газеті, не причинити йому щіако ненависти проти України. Тові дїлаєт не від себе, що „несхожий огоргас природно лише Українців“. Не перечимо, що львівським Українців огорнув страх перед новою навадою московської орди. До сега мають вони слухну причину. Але зараз віримо тажко, що Польки у східній Галичині, які вже підчас першого напад Москалів на Галичину стояли на службі царської охрани, ождивають нетерпеливо приходу свого царя, які кани на дощ.

Російський цар Николай II. і англійський король Джордж V. не лише з лїа до себе поділи.

Як се викаже настул смерти на ірландським герцо Кембертї, оба воєи поділи до себе і по ділу. Рїшчєня попитє лїа в тім, що Джордж закладає своим жертвам чорний кутур, а Николай вїнає собі по просту без кутура.

Проти царя, головного команданта всего хороброго і православного воїнства, стас до боротьби Гіндебург, головний командант німецько-австрійських війск.

Проти Николая Николаевича вистарив Макензен. Але проти самого царя їде Гіндебург. Як авчійно: чин чина почтаєт...

І знова один доказ більше, як високого галицьке населєнє щінить „бюбоваєтє воєнство“ царя Николая.

В пограничній місті Бродях з 13.000 населєня перед настутом Москалів остало в місті всего 2.000. І то самі старії і діти. Не переконала мешканців міста навіть московська хвиля, коли то підчас утєчі в Галичину Николай Николаевич утїкати вступив в Броді, удавшиш над своєю головою кутуру.

З Букаресту доносять, що минуночного тижня у вивших кругах відносилю ся багато гогоріє за тим, щоб Румунія виступила до війни проти центральних держав. Коли одна надійшла вєсть, що Гіндебург обїявляє начальну команду проти Росії, всі скоро притїхли. Тепер вє надїють ся, що на російським фронті прийдє до великих і важних подій. Показуєт ся, що Гіндебурга боєть ся не лише самі Москаль...

УКРАЇНЦІ! ВАШИМ ОБОВ'ЯЗКОМ Є ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ І ПОШИРАТИ МІЖ ЗНАКОМИМ СИВОЮ РІДНУ ГАЗЕТУ НА ЧУЖИНІ — „СВОБОДУ“

Василь Сточник.

СИБИРСЬКІ СПОМИНИ.

Козаки.

(Далше).

Козаки варять в печач або на кухнях. Хлопець то другий день. Топлять авчачиво лише раз на день, а то рано, але самовар стоїть готовий цілий день! В усім запарюють чай—найякішій россійський наиток побіч „водки“. Звичай п'ють чаю в поширених в швей Росії, а в Сибірі вже найбільше. Зимом у і шийй день всі домашні топлять ся коло самовара. З початку трудово, але згодом, зі студени, мимовольно і чудинськ причучать ся до свого звичаю. Я дивлюсь був так далеко, що потрафля випити по 5 склянок на раз: природно, що не дорівнював я своїм сусідам, яких нормальне число „русского нектару“ доходило найменше до 10 склянок. Я дивувався, де стільки чаю чоловік може попити. Того лише чудий до хати приїде, зараз його визнають: „Садись і їди чай п'яти!“

Козак козак бажав козаче аспітету, то не каже „смачного“, як Українець, а тільки: „чай в сахаром“ (з цукром). Як же вони його п'ють? Застає цілара динськ доволка самовара* і зачинає шити чай. Хазяйка наливє кождому стакан (склянку) горючої води з самовара і доливє за чайника чайної есенції: оживє хто хоче, доливє собі ще трохи молока. Цукру до чаю не вкладає, а варить малий кавазочок в руку і по малу його кусають — от як се роблять вони галицькі жиди. Козаки не вють ніякі склянки, бо загоричай, а вилучають на підставці і, потрохи простудуючи, випивають. Свій спосіб п'ють свостері я і межі Китайцями. Люди живуть понайбільшій части ти чаєм, шиничним хлібом (місцевість, де я був, дуже богата в шиничю) і стравою „лиш“ — се щось в роді нашої барбарононої лави з мясом, потім на каваляк. Часом їдуть на сніданок (по російськи „завтрак“) печені пироги, побіч до наших галицьких, але меншій розміром, а називають їх „лишми“. Се се дуже смачна страва, особливо для галицького України, який причив ся їсти ці примаки дома. Варених напих пірогів зі сметаню козаки зовсім не знають. По „дшак“ динське на обід кашу з олією, а те все добро заїсте ще раз чаєм. Тільки в часі жілого свята, і то се кождо, вам дадуть їсти „лишмени“ і обяснять, що се слава сибірська їда. Се се щось в роді маленьких сликнових кнудів, тільки по в середині не сликни, а штиковане масо. Подають сі „лишмени“ або зі сметаню і цукром, або якимсь иншим приправам. Мені се не подобало ся так, як слави „лишні“. Одним словом — багато старі козаки варити не знають, а зате випивають багато річій з їста. Чай, „лиш“, каша „лишні“, „лишмени“ — се головна козацька пожива. Можна би тут жити о много лучше, бо все в незвичайно дешево (в час війни трохи подорожало), але треба знати варити і п'єчи. Особливо багато в тут м'ясо. І не дивини. Природа богата, а вистаричи тільки трохи попрацювати, щоб мати всього подостаток. В козаки в великі робота, а се видати хочи лише з їх господарки.

Ві вихаю городів нема, а не позволяють в се дома і зі загорадами, які стоїть дождж улишь тучто одні пооди притих. Улишь доєсть широкі — видіти вимови і літом, але не дай. Боже, вимови! Цілі річки пливуть по них з тучтою снігу. По зиміш часі вельо проєхати і слід по бугрим потопи шезає. Дощ шде літом рідко.

Тепер знайм і села і глиньно на господарку по городях і полях. За селом видно декотрі городи, які тягнуться ся довкола нього аж до самого дна. Іх се небагато, хоч могло би бути більше, бо много поля лежить обломком. Козак тут були також городи, але опісля, вивезши плодородію почив, штиком ашували. Як видно, козаки ведуть дивну господарку. Гнойти землю не знають, а гній вивозять за село, де його бещально спалують.

В городях садять трохи бульби (баробаб), цибулі, часнику, капуста, бу-

раків і иншу ярину. Баробаб се в такім важнім средством поживи, як в нас, а уживають її тільки трохи до „лиш“ і „лишні“. Зате сють дуже много зерна, а в Акмолинськй області найбільше шиничи, вєса, опісля ячменю і пшоса. З вєса часті лінають для себе, а більшу часть продають; шиничню рівнок. Треба додати, що головним жерелом доходу Сибіря в збіжє. Під тим згадом цапавні були ті околиці, де я перебував. Земля там чорна, як уголь, і не потрібє жадного пою; шти в неї вкинеш, се в десятиро побишнить ся — лиш муор пращой.

Поля, або „лишні“ — як Москалі називають — в шід села далеко, верст 20 до 80. Тому цілий рік в селі по зимовім сні прокладать ся доперва вєсною, з кінцем мая, і триває несповна 5 місяців, до початку жовтня. В тім часі вєсо, що спосібє до роботи, їде на „лишню“; там спить, їсть і аж перед зимом вертає в село. Козаки — як видно — околю 7—8 місяців „відпочивають“, або ваяти ся до роботи на 4—5 місяців. Значить, більше дармуєть, ніж працюють. Але вони оправдують себе строгостю природи з шіднею. Хай буде так, — хоч ріжники між добрутоумо німєцьких колоній і їх бідних охочів, випадає у їх користь.

До управи рілї уживають козаки машини, але доперва від кількох літ, коли-то іх навчили тіо штуки Німці. Давнішє — як самі мені розказували — сїав кождий 2 до 3 десятин (десятина — се менше-більше нашого 1/3 морта), бо не міг більше руками обробити і старав ся застосувати свої потріби тим, що мав. Інакше пішла різниця господаря з приходом Німців. Сї навчили їх уживати рілничих машин і поширєня рілничтва, а тепер ви побачите у селі повно рілничих машин, розумієть ся, у державних се можево найбільше занепадених стай, бо машини, закуплені перє 2—4 роками, згайдєть еред уліцї, в болоті, поржавіли на дощі і снігу так, що по зиміш часі треба кукувати друї. Та вклястєліє таких, скоро через їх недовбасть поиниченн машин, поштяють себе богатою збіркою, яку опісля продають за добрі гроші. Особливо тепер правительство закупують вєсо — навить більше, ніж козаки хочуть продавати, через що в добрий для них ринок збути.

На загал беручи, живють вєш неєсирібно; нема бодай така великої нужди, як декуди в нас по селах. Можна сїмді сказати, що козаки могли би жити ще краще, але до того треба мудрої голови. Пригляньмо ся, що вони робять більшу часть року. Сидять по хатах, п'ють чай, грають на балабайці (ріл інструменту, — щось як би наша мандолина, але має менше струн) або на гармоні, „катають ся“ (санкують ся) і оттак марнують цілий день. Деякі з них, проворнішій, що займають ся ріжними доставами сїна чи збіжє, а доєсть заможні, але таких на загал — не багато.

Святе житє там. З голоду не вмерє, пращос вєлого колї 4 місяці, а опісля: „Дж, лиш і веселі ся, душе, бо много блага во мноїй літ!“ В зимі нема там і сляду тіо горючої роботи, яка ведеть ся по наших селах, коли-то наї сєлини не має часу в голову покробати ся — хліба в сьвято... Ні, між козаками вє свята, а тільки цілий вивозять чаєм гній за село і паять, або прикувуть дров раз на місяць до хати. Як ї трапля гулі в недобрі часи, — як мені оповідали — бо не було „водки“. От перєт відвою, за мєжками „водки“ було на що тут подивити сїл... Сьвітлішій атаман задумував поширєвати громадську школу. Людєка з любови до освіти „помомали сї“ і треба було роздїлявати їх по Іванових хатах. Деякі говорили нам також, що цретьє для молоденцх, що нема „водки“, бо ані одного не оставили воні при жити, а показали зновні свою сибірську культуру.

Я і не дивуюсь. Народ темній, сї анальфарбний, поглигну не освідомлений — в він опісля орудем свого правительства, на яке одначе дотять ся вже чути то тут то там голоси вєздо-волени.

(Далше буде).

Чоловік в своїм власнім паном. Хто робить так, як повинен робити, доходить до такої поваги, як сама Повага.

Прощене не все в перепрошено.

Хто не має віри в себе, той не має сил.

ПИСЬМО „ПРАВОСЛАВНОГО“ АРХІЄПІСКОПА ЄВДОКИМА ДО РЕДАКТОРА „АМЕР. РУССК. ВІСТНИКА“.

Статю під новимим заголовком помістив „Американськй Русськй Вєстник“ („органъ Соєдинєния греко кат. Русськх Братствъ и органъ греко кат. церковныхъ дїалъ“) в числї 30, з 28. липня 1916 р.

Написав єго статю сам головний редактор „А. Р. Вєстника“, Мих. І. Ганчина. Він говорить на Вєстні такє:

Кожя выборъ ур-русского народа повелеваєт в нас, в Сибірі, востановити, в коли пожеланій епископ. Органъ заявилъ предъ выборъ ур-русского народа, что онъ не хочет держати при себѣ на даѣе ур-русского народа, но въ сѣ намъ дѣе кломоты явныя и шлєго дошло; какъ заявлять, что мы не есмє греко католік, но дѣе до протъ католік; какъ вырєдєть, что Унія, да вєдана нами предкаєм ся Римомъ, обяєзачена востановити Церквь свѣтє права и привилєгї, установленїя вєселєскихъ соборамъ, въ Америкѣ не естє православна, Архїєпископъ американо-русской православной церкви такъ думаетъ, что народъ ур-русскй предъ уста естє отрєчьєнъ отъ то, что бѣ оставалъ не лємъ епископа Ортыньского, но в свою вѣру, свою Церквь. Поуказалъ вєликє, и написалъ письмо до редактора „Американского Русского Вєстника“, въ которомъ записано главома думать народа ур-русскй на православна.

Архїєп. Евдокимъ выписавъ свій листъ 28. марта (24. голгоу, ст. 1916 р.) (в четврє перед 1-шою недѣлю Вєснїкого посту). Листъ сей звучитъ доєдливо так:

Февраль, дня 24-го, 1916.
Возлюбленный и Дорогой во Христе Собратъ Мой.

Слава Исусу Христу.

Забудьте лишь на одну минуту о томъ, что Вамъ писать настоящее письмо. Во вѣрнѣе, письмо это пишеть самый искренний Ваш друг и благожелатель.

Съ большимъ интересомъ прочиталъ я въ Вашей уважаемой газетѣ о томъ, какъ Вы были у своего Бискупа Сотера Ортыньского.

Выводъ изъ всѣхъ разговоровъ съ нимъ очень ясенъ и простъ:

1) Вамъ, Вы уже не уніять, а католики, и

2) Какъ отъ старыхъ, такъ и отъ новыхъ людей Рима не ищеть права откѣстѣться, хотя бы эти были уничтожали члєкомъ Вашу конституцію и Ваши законы.

3) Выборъ Епископа народомъ — „институтъ“, такъ какъ вє наседаетъ до Св. Престола.

4) Епископъ своего Вы не получите никогда, разве только Викаріа, и то подчиненно Ортыньскому, а Ортыньскій, тотже само Ортыньско и тотъ же самый Римъ, отъ которого хотите отклони-

5) Бискупъ Ортыньскій, кѣкъ теперь и сами это высказали, Васъ обяєзачиваетъ, развѣ Васъ неправдѣ, Васъ отгнаєтъ съ вєсѣрєчїемъ Рима. Послѣднїе хотїє говорить: „никакого хоєна лємъ одни клопоты“, „дурнь и тому кождо наплювати въ очі“.

6) Бискупъ вєлєть Васъ всѣми силами на путь „вїкряшєвцѣ“.

7) Кирилїана у Васъ уничтожена члєкомъ и не ищеть вєрнѣе, только, это не было бы е дѣломъ униженїемъ. Она уничтожена здѣсь в Америкѣ. Посмотрите на Ваши издания, на Вашу переписку, на Вашъ народъ, изъ которого уже много соєвєсьмѣ не умѣють писати кирилїанско.

Поимнѣте: Вы члєкомъ уходите отъ Востока, хотя у меня и были вє бумажї отъ Васъ крестилїи в Римѣ, не Италия, а Греки, которые Рима не признавали, и не признавать до сихъ поръ, хотя потеряли и свои земли, и свои города, и своихъ царє.

Два раза я былъ в Римѣ, и вы одногю разъ только не показали мощей Апостола Петра, хотя у меня и были вє бумажї отъ нашего правительства и посольства.

Въ Св. Писанїи Пала нїгда не называєтєсь ни разу „главою“. Можно найти название только „камень“.

Церковь — тѣло Христово, а на тѣлѣ Христовомъ не можетъ быть члєковѣчє. Да и какое тѣло о двухъ голвахъ.

Изъ 14 посланїй Св. Апостоловъ только одно написано къ христіанамъ Рима, а прочїи къ христіанамъ Востока.

Святые великіе наши учителя и отцы: Василий Великій, Григорій Богословъ, Іоаннъ Златоустъ, Аванасїй Александрийскїй, Николай Чудотворецъ, Спирїдонъ Тримифульскїй и другие много на Востоку, а не Западѣ.

Великіе подвижники: Антонїй, Геодогїй, Павелъ Преподобный, Савва Освещенный, Евфимїй Сїрийскїй и много множево другихъ жиди такъ же на Востоку, а не на Западѣ.

Вєсь вселєнскїй соборъ, на которомъ какъ на столпахъ стоїть наша вѣра свѣта и праведна, были на Востоку, а не на Западѣ.

Святая Софія, домъ Премудрости Божїей, на Востоку.

Святая гора Аюль съ тысячами великихъ угодниковъ Божїихъ на Востоку.

Что же въ такомъ случаѣ значеть насъ Римъ? Какое онъ имѣетъ на это право?

Скажите же ему смѣло, рѣшительно и открыто: долей, руки прочь!

Если ты насъ мучишь и терзаєшь въ Америкѣ, на свободной землї Вашингтона не смѣдай на насъ никакимъ образомъ: здѣсь мы свѣ свободны.

Противнѣе руку на Востоку: только здѣсь вы получите свое спасєсь, своего епископа, родного, каково сами для себя выберете.

Не вѣрнѣе Вамимъ вѣрагамъ, которые Васъ отталкиваютъ отъ насъ. Намъ отъ Васъ ничего не нужно. Намъ нужно только одно, чтобы Вы были свободны, чтобы Вы шли по своему пути, отъ котораго уже больше тысячь лѣтъ раньше не сворачивали нїкуда на сторону.

Вотъ Вамъ и доказательство этого на листѣ.

Мы образовали въ Америкѣ Сиро-Арабскую Епархію, посвятїли ея епископа, избраннаго народомъ, Сиро-Араба. Въ настоящее время этотъ Епископъ уже скончался годъ тому назадъ. Народъ избралъ новаго кандидата изъ своей среды и скоро будетъ посвященъ.

Въ настоящее время въ Америкѣ три православныхъ Епископа: я, Преподобный Александръ и Митрополитъ Арабскїй Германъ. — Какой удобный случайный случай! мы можемъ избраннымъ Вами кандидатомъ въ Епископа посвятїти для Вашей Церкви.

Станьте предъ Богомъ, помолитесь и совершите это. Пора давно Вамъ уже стаетъ открыто на тотъ путь, на которомъ стоїли Ваши славыєе предкає. Изъ нихъ много пропали свою кровъ за свѣтє Православїє.

Вашъ миръ наступеть тогда по всей Америкѣ. Какъ будетъ процвѣтать жизнь Славянъ здѣсь. Какъ будутъ сильны Славяне въ Америкѣ.

Какъ просвѣщенный члєковѣкъ, какъ честный защитникъ правъ своего народа, Вы, конечно, не будете придавать никакому словенію тѣмъ ловерностимъ обяєзачивающимъ, которые броєли по нашему адресу: „ларєславны, москалѣ“ и пр. Если мы шарєславны, Вы Франєславны и хуже того: мы сохранили наше Православїє, а Васъ загнаны даже до Рима. Магомєтаны, развѣ вы ищеть свободу исповѣдывать свой органъ въ Америкѣ, только Вамъ не дано свобода свободно исповѣдывать свою вѣру.

Впрочемъ не будемъ говорить объ этомъ.

Вотъ дѣлѣ тѣмъ, какъ послалъ письмо это, я очень долго молился Престолу Божїєму. Матери, чтобы она помогла Вамъ прочитати это письмо чистымъ сердцемъ и помогала понять правду.

Если я вѣмшлїи не в свое дѣло, если Васъ члєковѣ, либо разоряєтїи въ своемъ письмѣ, прошу меня вєлєкодушно простїти и не судити.

Письмо это написало мое горячєе язько, кѣкъ прекрасному, братскому мнѣ народу.

Божє мой, только вспомнити исторїю: всѣ мы отъ одной купели крещенїя.

Вєсь одной кровъ. Вєсь одного языка. Вєсь однихъ обяєзачє.

Вєсь когда-то жили рядомъ другъ съ другомъ и не знали границъ.

Вєсь имѣемъ однихъ просвѣтитєлей Кирилля и Меодїи.

Любопытнѣе и теперь на нашемъ самомъ далекомъ сѣверѣ поють пѣсьню про Дунай, про Сѣверное море. Поимнѣте, откуда дѣлѣ отъ насъ Дунай, куда мы теперь не видимъ ни Дуная, ни Сѣверного моря. Не ясно, что отъ прїєзєна на сѣверѣ тѣми, которые тамъ когда то жили.

Въ моемъ родномъ городѣ почитаютъ дѣти Великого князя Владимїра св. Борнїсѣ и Глѣбы. Въ вєста моєго селѣ Ситалъ себя за одно съ нами и всѣми Славянами. Только здѣсь въ Америкѣ какимъ-то чудомъ я превратился въ какого-то москаля.

Черезъ дѣнь Недѣля Православїя. Вы прекрасно сами знаете, что празднуетъ вѣ этотъ дѣнь наша Святая Православная Церковь.

О, если бы Вы отраздали этотъ праздникъ не только устами, но и на самомъ дѣлѣ.

„Господи, Господи, прїзри сї небеса и вїсїи, и послѣти вїнградъ сей и вєрєньїи ея, и егоже насади десница Твоя“.

Да будетъ единое стадо и едины Пастырь.

Божїєе благословєніє да будетъ надъ Вами, надъ язькомъ вашимъ и члєстїями Пастырями народа Вашего.

Вашъ другъ, Богомолецъ, Благожелатель

Смирненнїй Архїєпископъ, ЕвДОКИМЪ.

Сей листъ був би може не побачиєтїи нїколи денного свѣзда, якъ би не пєтербурскїй „Русїн“. Редакторъ сей члєковѣкъ ставъ його у свої руки і отбукнував з відповісний від себе замїткамъ а числї 29.

Редактор „А. Р. Вїстника“, Ганчина, побачиєт ся о страну його становлєня, перєпечатув сей листъ в „Русїн“ і о-тотъ він не забудєтїи напомиєтїи про Вїстнику, тоді, коли його дєстав. Він каже: боє ся, щобі „сдѣлать вїн“ зведєт ся з дорогї правдї“, а окрім того думая, що то писмо вїддѣсть в руки австрїо-угорського вѣдєдателя до вїдповідного урядку... Саме тоді він стрїнув

ся з одним ур-русскимъ свѣщенником, которї уже знає, що Ганчина дѣстав сей лист від архїєп. Евдокима, і на його просьбу дав йому сей лист до прочитаня на збѣд ур-русского духовенства в Нью Йорку. Дотїячий свѣщенникъ перєдав є писмо о. Гануї, а сей оголоєсь його в „Русїн“.

В тіждєнь опісля перєпечатув се „архїєрїєвськє посланїє“ нїпорєснїй православнїй „Свѣтъ“, а дотїячу (вєстнїку) статю затїтуєвав: „Возвєанє православнаго архїєпископа къ ур-русскому народу“. На початку сей статї „Свѣтъ“ пише такє:

Кожя, незалежно до смертї епископа Ортыньского, кѣмъ являєт дєставлєтїя отъ „Соєдинєнїя грекокатолїкєхъ русськхъ братствъ“ съ проєктѣмъ вєдєнїя у Фамъ особає епископа для грекокатолїкѣхъ — ур-русскєхъ, епископъ Ортыньскїй отнесъ къ дєставлєнїю а съ прѣзрѣнїємъ в наєвнїю, а чємъ сї вєлєкомъ скрѣбѣмъ и расказалъ дєставлєтїи въ уніатскѣмъ русськомъ „Вїстникѣ“.

Вєсокорєспондєнтвїишїй Василья нашъ Евдокимъ, какъ бы въ откѣдъ на злобнєє вѣлєкє епископа Ортыньского обратилъ ся редакторъ „Р. Вїстника“, а в лїцѣ его къ всѣмъ грекокатолїкамъ ур-русскымъ съ нїжеєзвучивимъ писмома:

(Тут наводїть в повній основї лист архїєп. Евдокима до ред. Ганчина.)

Під листомъ додає ще „Свѣтъ“ від себе отї стрїчки:

Съ радостю сообщаемъ, что достойный кандидатъ на утрорусского православнаго епископа о. св. в. Ганца, чтобы въ вєлєкомъ скорѣстї утрорусскє получилъ своего роднаго епископа.

Оублїкованє этого листа прїнесло декремъ людямъ вєликє „поєраменїє“. Скомпромитувать ся в першїй мїрї православнїй архїєпископъ Евдокимъ, вїдѣть редакторъ „А. Р. Вїстника“ Ганчина, а нарештї духовнїй управлєнїє „Соєдинєнїя“ о. Дубай — „достойный кандидатъ на утрорусского православнаго епископа“.

УЧИЯ СЯ ПОИМНО СТАРОСТИ.

Нашъ члєковѣкъ не хоче зничиво вїтнїти ся, коли йому міше 40 літ. „Я вже за старий — каже — за пізно брати ся до науки на старість“.

Однакожъ буювать вїпаднї, що і старшїй члєковѣкъ, або жидка, навѣзати і навчати ся читати і писати. На кождїй майже колїонї буювать такі вїпаднїки і добре булобъ, щобі по такі вїпаднїки подавати до часоснїй на заохоту студїи.

Не таке в иншихъ народѣхъ. Там члєковѣкъ не динить ся, чи він старий, але учить ся.

Буювать вїпаднї, що члєковѣкъ, вєчєрї кїлькадецятї літ — 40, 50, 60 — їде доперва до шкль і виходить ученимъ члєковкомъ.

Для примїру наведемо кїлька славнїхъ людей, що вчили ся в старостї.

Вєликїй грецькїй писатель Платурхъ почавъ учити ся латинськїй мови, маючи 70 і кїлька літ.

Сер Генри Сплеманъ не хотївъ учити ся в молодостї, затє з цїлю енергїєю взяв ся до науки мѣ 50 а 90 рокомъ жїтї. Стає опісля однимъ з наєвнїшнїхъ правнїкѣхъ і знаєчїхъ старшїнностї.

Славнїй математикъ в Францї Колбє повернув в 60 році жїтї до студїй прав і латинськїй мови.

Люднїко в 115 році жїтї вчив ся лїтературї і написавъ славиі „Спомяни моего жїтї“.

Однїмъ, переводчикъ Гомера і Вїргїлія (Гомеръ грецькїй поет а Вїргїлія латинськїй), не знає грецькїй і латинськїй мови перєд 50 рокомъ жїтї. Навчав ся їх опісля.

Американоєць Франклнъ завчав своє філософїчнї студїї по 50-тїмъ році жїтї.

Крайденъ, маючи 68 літ, завчав перєводити Лїду (славнїй поет, написавшїй грецькимъ поетомъ Гомеромъ), і свої найіншнїшнї твори писавъ у пізнїй старостї.

Колнїмъ ми брали примїр з тихъ людїхъ, то не було би в насъ тільки нешєсьменнїхъ, або тихъ, що вміють читати, а не читати нічого. Не було би тільки темнїхъ людїхъ, що поза фарбу, воли і склєп, або поза роботу і горель, не знають нічого бїльше.

Висїлка грошїй
ДО ГАЛИЧИНИ І ДО ВІДЄ-СЬНОГО ПОЧТОВОГО НАСИ
під гарантїєю ГАРАНТІЄЮ... — пише по шїтїямъ і друку на адресу: S. MILANOWICZ & WEL. CO., 193 Grand Street, Jersey City, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТІ.

Нова катастрофа в Джерзі Сіті. Н. Д.

Минувшої неділі стала ся нова катастрофа в Джерзі Сіті. Н. Д. На залізничній станції "Літл Валей"...

Заборониці призвати амуніцію.

Джерзіска поліція забороновиці залізничним компаніям призвати амуніцію до ньюйоркських залізниць. На літній поїзді...

Діточий параліч.

Число захворювань на діточий параліч в Нью Йорку зросло з 5.023. З того померло 1.099 дітей. Американські лікарі...

Трамвайні страйки в Нью Йорку.

Кілька трамвайних робітників в Нью Йорку потрапили під притиснення з боку страйку, що справа та стала найважливішим питанням ньюйоркського уряду...

На случай страйку.

Вони загальною залізничною страйку в Нью Йорку призначено велике число приватних автомобілів, котрі будуть робити службу трамваям.

Страйки в Рочестері. Н. Й.

У всіх більших готелях і ресторанах в Рочестері вночі страйк кухарів і вейтрів. Властители мулять тепер самі услагувати і парити, а декотрі влягли до помочі дітям.

Ніжниця кинула каменем в полісманку.

Ньюйоркська поліція зарештувала 26-літню жінчину, Л. Корвел. Вона кинула ніжницю каменем в полісманку...

дла при вікні, коли парав побачила, як полісман неможливо був М. Коппа. 27-літнього мушину. Вона в тій хвилині влягла якби каменем, чи черепом і кинула полісманові в голову.

Син побив матір.

М. Рубінштейн з 191 улітку в Нью Йорку побив свою матір за се, що дала йому записку істи. На просьбу матери поліція забрала його до арешту.

Статистика смерті в Пенсильвенії.

Статистика бюро департамента праці і промислу в Гарісбургі, Па., вказує, що протягом місяця липня в пенсильвенійських фабриках і ковальнях убито згинуло 200 робітників.

Парламентарні вибори в Сінг-Сінг.

У виборчих ньюйоркських стейт "Сінг-Сінг" відбули ся вибори до "второго парламенту". При виборах визначалась горничкова боротьба між двома тюрремними партиями.

Таким статистику.

Теодор Куртіс, фрейер (барбер) з Лорейн, О., євтангував в середу 25-літній новий своїй фаху. Він занісавуваючи щоденно число мушци, яких годив, обчислює, що за 25 літ відгодує 243,960 осіб.

Покинув 15-літній жінку.

В одній з ньюйоркських ділянок, де мешкають Спрінглі, перед роком відгравала ся в театрі одна любовна драма. Ся драма так поділяла на привітних, що один вірменський молодіть рішив ся піти слідами драми.

гости 50 долярів. Поліція зарештувала пошукуюча за дівчиною, а се тимчасово, що в тімсамім часі пропав і згаданий Вірменці. Тайна поліція через цілий рік пошукуюча за молодятами, але не відпала від обох.

Породила 20-ту дитину.

Лікар др. М. В. Вленд з Коломбуса, О., озносив статистику повонароджень дитин за місяць липень. В тім часі одна родина дала ся 20-тою з ряду дитини. Поліція за дівчина Ловеллі. Зі всіх 20 дитин живе лише 8, а решта померла.

Малла упила ся горіюню і воос.

Між американською публикою в Нью Йорку загальною одушевлено викликала сенсация, яка відбуває ся тепер в ньюйоркській пристани. З західних Індій приплив тут корабель, який між пішим приплив кілька звірят, призначених для одного ньюйоркського властителя менажері.

НОВИЧКИ.

В Росії бран мушци до праці.

З Саратову доповідь, що в Росії дають ся відлучати бран мушци до підлітків робіт. Понад згадані, але збіла пема кому збирати, бо всіх мушци забрано до армії.

Винайшли лікарство на тиф.

Французські лікарі, по довгій досліджуванню, познамкали ся докладно з тим тифом, який у страшний мірі сплюснотує населене Сербії. Вони винайшли нову сировицю, котрою зацілюють недужих на тиф, і віддали її на власність медичної академії в Парижі.

Градова тува в Австрії і Баварії.

Німецькі часосмі доносять, що Дорніунг Австрії і горнішу Баварію навистила градова тува, яка наробила багато шкоди. Град, величини курачого яйця, поплив вез застави і попливав вікна по домах.

Центральні держави доставляють Румунії уголь.

Телеграми з Будапешту доносять, що Австро-Угорщина і Німеччина спровели Румунії 50.000 тонн угля. Се має бути доказом, що центральні держави не побоятся ся, щоб Румунія перейшла на сторону Росії.

Голандські рибаки роблять добрий інтерес.

Голандські рибаки роблять ліпший інтерес на нидерландському рибі, ніж Злучени Держави на фабрикованому орудка. Воєнна хвиля дуже сприяє для них, бо ніколи крім Голандців риболовство не займаєт ся. Один щасливий рибак за один день зловив стільки риб, що достав за них суму 14 тисяч долярів.

Шкільний страйк в Японії.

В Японії вбух страйк учеників, котрі се нездоволені зі своїх умовств. Се се важна справа, над котрою мулять поважно задумувати ся державні чиновники, бо вона грозить будущої повночасної Японії. Такі заворушення були і передішле, але обмежували ся лише на учеників медичних факультетів.

Хінсьяня вняна самітас ціною. В Японії перебуває багато хінсьяньських утілків. Се се повнабільш части політичні люди теоретичних часів, або похвалюють коалиційних політичних діячів, а інших наслідників заступлено на вигнанні.

Українці! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ЖИВИЙ ПАМ'ЯТИК ІВАНОВИ ФРАНКОВИ НА ПІДДЕРЖАННЯ НАРОДНИХ ДІЯЧІВ.

на : на : ФОНД ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА. ЖЕРТВИ ВИСЛАТІ НА АДРЕСУ: "СВОБОДА", Jersey City, N. J.

ВИНАЗ ДАЛЬШИХ ЖЕРТВ: ЗАГАЛЬНА СУМА \$182.20

ЖЕРТВИ ВИСЛАТІ НА АДРЕСУ: "СВОБОДА", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВИНАЗ ДАЛЬШИХ ЖЕРТВ: ЗАГАЛЬНА СУМА \$182.20

НАСТАВНИ, ПА. ПІКНІК! ПІКНІК! ПІКНІК! ПІКНІК!

В СУБТОУ, 12-ГО СЕРПНЯ С. Р. ЗАХОДОМ БР. СВ. ВОЛОДИМИРА, ВІД 105 У. Н. С. НА НАСТАВНИ, ПА.

на фармі Levin, and, को City Line на Greenstone Road.

ОГОЛОШЕННЯ. ХТО ПІСЛАВ ГРОШІ НА КОРАБЕЛЬНУ КАРТУ ДО КРАЮ ПО МІСЯЦЬ ЦВІТЕНЬ 1916 Р. І НЕ ПЕВНИЙ ЧИ СІ ГРОШІ ЗІСТАЛИ ОДЕРЖАНІ ВЛАСТІВОЮ ОСОБОЮ. НЕХАЙ НАПИШЕ ВСІ ПОДРОБИЦІ НА ПОИЗНУ АДРЕСУ А ДІСТАНЕ ВСІ ІНФОРМАЦІ І ОХОРОНУ В СІЙ СПРАВІ ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО.

POST OFFICE Box 271 New York, N. Y.

В. Дудич. ЛИХА ДОЛЯ.

ліхна влітає боєм і розриває ся коло самих його ніг. Фррр... Не, я не можу піти на туру; німамо поїхати, се так заслабує. Зараз так влітає знову догучає до трусу, а шпигунів звела уважно стоять за залицями.

ліхна влітає боєм і розриває ся коло самих його ніг. Фррр... Не, я не можу піти на туру; німамо поїхати, се так заслабує. Зараз так влітає знову догучає до трусу, а шпигунів звела уважно стоять за залицями.

ліхна влітає боєм і розриває ся коло самих його ніг. Фррр... Не, я не можу піти на туру; німамо поїхати, се так заслабує. Зараз так влітає знову догучає до трусу, а шпигунів звела уважно стоять за залицями.

ліхна влітає боєм і розриває ся коло самих його ніг. Фррр... Не, я не можу піти на туру; німамо поїхати, се так заслабує. Зараз так влітає знову догучає до трусу, а шпигунів звела уважно стоять за залицями.

ліхна влітає боєм і розриває ся коло самих його ніг. Фррр... Не, я не можу піти на туру; німамо поїхати, се так заслабує. Зараз так влітає знову догучає до трусу, а шпигунів звела уважно стоять за залицями.

